

«ΕΝΕΚΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΣ»

**ΟΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΘΡΟΝΟΥ ΚΑΙ ΠΡΩΤΕΥΘΥΝΟΥ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΕΝ ΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ
ΟΡΘΟΔΟΞΕΣ ΠΑΡΟΙΚΙΕΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ**

- Η πρωτεύουνη κηδεμονική πρόνοια και μέριμνα της Πρωτοθρόνου και Προκαθημένης διακονικής κενώσεως της πολυμαρτυρικώς καθηγιασμένης Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας για την κανονική και ορθοδόξως εκκλησιολογική οικονομία των ζητημάτων λυσιτελούς διαποιμάνσεως της Ορθοδόξου Διασποράς αποτελεί «sine qua non» αναγκαίο όρο και προϋπόθεση της Πανορθόξου Ενότητος και της ευστάθειας των διορθοδόξων εκκλησιαστικών σχέσεων μεταξύ των κατά τόπου Ορθοδόξων Εκκλησιών
- Ιστορικά εκκλησιαστικά κείμενα περί της Ορθοδόξου Διασποράς και της διαποιμάνσεως των εν Δυτική Ευρώπη Ορθοδόξων Παροικιών Ρωσικής Παραδόσεως του Πρωτοθρόνου και Πρωτευθύνου Οικουμενικού Πατριαρχείου από της εποχής του αιδίμου και μεγάλου εν Πατριάρχαις Φωτίου Β' (1929-1935), Αθηναγόρου Α' (1948-1972 και μέχρι της πατριαρχείας Βαρθολομαίου του Α'.

Η προαιώνια κηδεμονική διακονική πανορθόδοξη πρόνοια, το αδαπάνητο σταυρικό ιερώτατο χρέος και το απαραμειώτως αδιαπραγμάτευτο προνόμιο της Πρωτοθρόνου και Πρωτευθύνου Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας για την κανονική και ορθοδόξως εκκλησιολογική εξοικονόμηση των ζητημάτων λυσιτελούς διαποιμάνσεως της Ορθοδόξου ανά την υφήλιο Διασποράς αποτελούν «sine qua non» αναγκαίο όρο και προϋπόθεση της πανορθόξου ενότητος, κανονικότητας, ειρηνεύσεως και ευστάθειας των διορθοδόξων εκκλησιαστικών σχέσεων μεταξύ των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών. Ο δε αιδίμος εν Οικουμενικούς Πατριάρχαις Σαμουήλ ο Α' (1776) αναφερόμενος στο αρχidiaκονικό προνόμιο του Αποστολικού, Πατριαρχικού και Οικουμενικού Θρόνου να ενεργεί κενωτικώς και αυτοθυσιαστικώς υπέρ της ευσταθείας των κατά τόπους Αγιοτάτων του Θεού Εκκλησιών γράφει ότι ο Πρώτος αυτός εν Ορθοδόξοις όντως Πρωτόκλητος Θρόνος του Στάχους, « κατά το ανέκαθεν προνόμιον του Αγιοτάτου Αποστολικού Πατριαρχικού Οικουμενικού Θρόνου, όστις είωθεν όλαις φροντίσι και προνοητικαίς επισκέψεσι χείρα βοηθείας ορέγειν, προνοείσθαι τε και περιποιείσθαι τας βοηθείας δεομένας εκασταχού επαρχίας τε και παροικίας».

Η πανορθόδοξη υπεροχική κηδεμονική πρόνοια και ανύστακτη μητρική μέριμνα της του Χριστού Αγίας Μεγάλης Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας δεν υποκρύπτει και ουδόλως εμπεριέχει νοσηρά σπέρματα της καρκινωματικής ασθένειας του «εθνοφυλετικού τύφου» και ουδαμώς θεραπεύει το αλλότριον προς την Ορθοδοξία «βατικάνειο πνεύμα» κάποιας ιδιότυπης ή ιδιαζούσης εκκλησιαστικής επικυριαρχίας αλλά τω όντι αποτελεί σταυρική κενωτική αρχidiaκονία για την εδραίωση της Χριστοφθέγκτου ρήσεως και προτροπής «ίνα ώσιν εν».

Περί της πανορθόδοξου αυτής υπεροχικής διακονικής κηδεμονικής προνοίας και μερίμνης της Προκαθημένης Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας αποφθέγγεται ο αοίδιμος Οικουμενικός Πατριάρχης Παΐσιος Β΄ προς τον Αλεξανδρείας Ματθαίο, όταν υπογραμμίζει ρητώς και εμφατικώς ότι: *«Η Αγία του Χριστού Μεγάλη Εκκλησία, προς τοις άλλοις προνομίοις και την των απασών των εκκλησιών μέριμναν πρώτιστον προνόμιον έχουσα, οία κοινή φιλόστοργος μήτηρ και κεφαλή ου μόνον των εγγύς, αλλά και των πόρρω μελών τε και μερών αυτής, σαφώς τε και κηδεμονικώς προνοουμένη και επίσης πασί τε και χάριτας επιχορηγούμενη, διάφοροις αντιληπτικοίς τρόποις αντιλαμβάνεσθαι τούτων, είωθεν ώστε μηδεμίαν των καθηκόντων αυτής στερίσκεσθαι· ουδέν γαρ παρ' αυτή απρονόητον και ατημέλητον...»*. Εντός του αυστηρού αυτού ορθόδοξου κανονικού και εκκλησιολογικού πλαισίου ο της υψίλιον Ορθοδοξίας Πρωτόκλητος και Πρωτεύθυνος Οικουμενικός Θρόνος ασκεί το ύψιστο, απαράγραπτο, απαραμείωτο και απολύτως αδιαπραγμάτευτο αυτεξούσιο κυριαρχικό προνόμιο *«του ηγείσθαι της Ορθοδοξίας»*, κατά την αποφθεγματική ρήση και γραφή του Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου, υπέρ της ενότητος και ευστάθειας των Αγιωτάτων του Χριστού Ορθοδόξων Εκκλησιών, και διακηρύττει τοις εγγύς και τοις μακράν, ότι *«...ο της Κωνσταντινουπόλεως Πατριαρχικός Θρόνος, άτε δη Οικουμενικός ων, προνόμιον έκπαλαι κέκτηται παρά των θείων και ιερών κανόνων εις τας εκασταχού της Οικουμενικής Εκκλησίας, τα παρεμπίπτοντα εν αυταίς εκκλησιαστικά αναγκαία ζητήματα διερευνάν και εξετάζειν...»*.

Ο δε αοίδιμος Οικουμενικός Πατριάρχης Μάξιμος ο Ε΄ (1946-1948) μεταξύ άλλων επιμαρτυρεί αποφαινόμενος πρωθιεραρχικώς ότι η Πρωτόκλητος και Προκαθημένη εν Ορθοδόξοις Μητρη Αγία Μεγάλη του Χριστού Κωνσταντινουπολίτις Εκκλησία *«... δεν είναι μία τις των Εκκλησιών, τουτέστιν εκκλησιαστικός οργανισμός, μόνον εν τη ίδια αυτού κανονική περιοχή κινούμενος και ενεργών προς εκπλήρωσιν του θείου σκοπού, ον επιδιώκει πάσα επί μέρους Εκκλησία. Είνε, κατά την παράδοσιν των αιώνων και την κοινήν αναγνώρισιν, η Πρωτόθρονος Εκκλησία, η πρώτη εις τιμήν εν ταις αδελφαίς, αλλά και εις ευθύνην διεκκλησιαστικήν. Είνε η συνισταμένη των κατά μέρος εκκλησιαστικών δυνάμεων, ο σύνδεσμος, ο και εξωτερικώς συνδέων προς αλλήλας εις αγάπην και ειρήνην τας Εκκλησίας του Χριστού»*. Πάντα ταύτα επιβεβαιοί και ο επιφανής και διαπρεπής Ρώσος Ιστορικός I.Sokoloff, ο οποίος στο περισπούδαστο αυτού πόνημα, υπό τον τίτλο: *«Το Βυζάντιον, Φύλαξ της Ορθοδοξίας»* γράφει ότι *«Η Ορθοδοξία εδημιούργησεν τον ζώντα οργανισμόν και τον αδελφικόν σύνδεσμον ομάδος όλης Ορθοδόξων Αυτοκεφάλων Εκκλησιών. Εν ταις Εκκλησίαις ταύταιςτην πρωτεύουσαν θέσιν κατείχαν η Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως.*

Η Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, θεμελιωμένη επί των δογμάτων και των κανόνων της οικουμενικής Εκκλησίας, παρά πάντα αυτής τα προνόμια, ουδέποτε κατέτεινε προς υποδούλωσιν των λοιπών Ανατολικών Εκκλησιών, ήτοι της Αλεξανδρείας, Αντιοχείας, Ιεροσολύμων και Κύπρου,καίτοι η βυζαντινή ιστορία ουκ ολίγας παρέσχεν αφορμάς προςδεσποτείαν.Ούτω, πάσαι αι Ανατολικαί Εκκλησίαι ετήρησαν την αυτοκέφαλον αυτών αξίαν, ην έλαβον κατά την εποχήν των Οικουμενικών Συνόδων.Τηρούσαι δε την ανεξαρτησίαν αυτών,ταυτοχρόνως διατελούσιν εν στενώ προς αλλήλας συνδέσμω και αμοιβαία σχέσει και αποτελούσιν εν όλον, ένα ζώντα οργανισμόν. Ως ενωτική και συνδετική μεταξύ αυτών αρχή χρησιμεύει η οικουμενική Ορθοδοξία, ως ενότης δογμάτων και θεμελιώδους κανονικού κώδικος, η δι' εκάστην εξ αυτών τήρησις του ανέκαθεν

υφισταμένου αυτοκεφάλου, και ο αδιάλειπτος αδελφικός σύνδεσμος εν τη κοινότητι των εκκλησιαστικών σκοπών, άνευ μειώσεως ή πιέσεως της ανεξαρτησίας εκάστης αυτών».

Η Πρωτόθρονος και Πρωτεύθυνος Μήτηρ Αγία Μεγάλη του Χριστού Κωνσταντινουπολίτις Εκκλησία επαληθεύουσα έργοις ότι «ουδέν παρ' αυτή απρονόητον και ατημέλητον» εμερίμνησε φιλοστόργως και επί της πατριαρχείας του αιιδίμου Οικουμενικού Πατριάρχου Φωτίου Β΄ απεδέχθη εν έτει 1931 το υποβληθέν σχετικό αίτημα του αιιδίμου Μητροπολίτου Ευλογίου, Εξάρχου των εν τη Δυτική Ευρώπη Ρώσων Ορθοδόξων, οι οποίοι συγκροτούσαν τις Ορθόδοξες Εκκλησιαστικές Παροικίες Ρωσικής Παραδόσεως στην Ευρώπη και επιθυμούσαν την εκκλησιαστική - κανονική υπαγωγή τους στο εκκλησιαστικό δικαιοδοτικό κλίμα του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Ο αιιδίμος Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης Βασίλειος Σταυρίδης αναφερόμενος στο συγκεκριμένο γεγονός γράφει ότι: «Μεγάλη επιτυχία του Φωτίου Β΄ υπήρξεν η αποδοχή της αιτήσεως του Μητροπολίτου Ευλογίου (Βλαδίμηρος, Γεώργιος, Γεώργιος) Εξάρχου εις την Δυτικήν Ευρώπην Ρώσων Ορθοδόξων περί υποταγής αυτών εις το Οικουμενικόν Πατριαρχείον (1931-1965, Αυτόνομος 1965-1971, Αρχιεπισκοπή 1971-). Η απόφασις ατή απέδειξε την εις την πράξιν εφαρμογήν, μέσα εις τα ευρύτερα πλαίσια της Ορθοδόξου Διασποράς, του ΚΗ' (28) κανόνος της Δ΄ εις την Χαλκηδόνα Οικουμενικής Συνόδου (451) και των πρεσβείων τιμής του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Η Εξαρχία αυτή, με την σειράν των επιφανών ιεραρχών της, ως άνω, με τον ιερόν κλήρον, το θεολογικόν ινστιτούτον του Αγίου Σεργίου και την εν γένει πνευματικήν ακτινοβολίαν της αποτελεί μίαν από τας εκκλησιαστικάς περιοχάς, διά τας οποίας σεμνύνεται ο Οικουμενικός Θρόνος».

Ιχνηλατούντες ιστορικώς το όλο χρονικό της παρουσίας και εκκλησιαστικής πορείας των Ορθοδόξων Παροικιών Ρωσικής Παραδόσεως στην Δυτική Ευρώπη, οι οποίες αποτελούν μέρος της λεγομένης Ορθοδόξου Διασποράς, αναγόμεθα στην εν έτει 1917 συντελεσθείσα πολιτική καθεστωτική αλλαγή, η οποία εδραιώθηκε στην άλλοτε τσαρική Ρωσία όταν επεκράτησαν οι Μπολσεβίκοι και περισσότεροι του ενός εκατομμυρίου Ρώσοι, εκόντες - ακόντες, κατέφυγαν στην Δύση, οπότε απετέλεσαν ένα αξιοσημείωτο και υπολογίσιμο πληθυσμιακά ορθόδοξο ποίμνιο της λεγομένης Ορθοδόξου Διασποράς, η οποία σύμφωνα με τον σαφή και ακριβή, μη αποδεχόμενο ουδεμία αμφισβήτηση, ΚΗ' (28) Κανόνα της Δ΄ εν Χαλκηδόνι Οικουμενικής Συνόδου (451 μ.Χ.) διοικείται εκκλησιαστικώς υπό του Πρωτοθρόνου και Πρωτευθύνου Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Κατά δε την δυσχείμερη εκείνη ιστορική περίοδο η θυγάτηρ εν Ρωσία Ορθόδοξη Εκκλησία εδιώκετο υπό του κομμουνιστικού αθεϊστικού καθεστώτος, εντούτοις ενήργησε αντικανονικώς και αντιεκκλησιολογικώς, αφού ο προκαθήμενος αυτής, Πατριάρχης Τύχων μη σεβόμενος το ύψιστο προνόμιο του Αποστολικού, Πατριαρχικού και Οικουμενικού Θρόνου περί της διοικήσεως υπ' αυτού της λεγομένης Ορθοδόξου Διασποράς, καθοδήγησε τους Ορθοδόξους Ρώσους της Διασποράς και από το έτος 1920 επέβαλε να συγκροτήσουν «Υπερόριον Ορθόδοξον Ρωσικήν Εκκλησίαν», η οποία έχουσα Σύνοδο εγκατεστάθη στο Κάρλοβιτς της Σερβίας και τελούσε υπό την προεδρία του Μητροπολίτου Χαρκόβου Αντωνίου. Αργότερα, εν έτει 1927, στην λεγομένη «Υπερόριον Ρωσικήν Εκκλησίαν» επήλθε ρήξη, οπότε αυτή διαιρέθηκε σε τρεις παραφυάδες. Όσον αφορά ειδικότερα τις Ορθόδοξες Ρωσικές Παροικίες της Δυτικής Ευρώπης ο Πατριάρχης Τύχων εν έτει 1921 είχε αναθέσει την εκκλησιαστική διαποίμανση αυτών στον Μητροπολίτη Ευλόγιο (1868-1946), ο οποίος είχε την έδρα του στο Παρίσι, δηλαδή σε

κανονικό έδαφος της εκκλησιαστικής δικαιοδοσίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου, αφού ο της Κωνσταντινουπόλεως Πρωτόκλητος Θρόνος είχε ιδρύσει από του έτους 1922 στην Ευρώπη την «*Ιερά Μητρόπολη Θυατείρων και Εξαρχία Ευρώπης Δυτικής και Κεντρίας*».

Η Πρωτόθρονος Μητήρ Αγία Μεγάλη του Χριστού Κωνσταντινουπολίτις Εκκλησία καίτοι αρχικώς ανέχθηκε την ποιμαντική παρουσία του Μητροπολίτου Ευλογίου με φιλόστοργα μητρικά αισθήματα για την θεραπεία των ποιμαντικών πνευματικών αναγκών των εν Δυτική Ευρώπη Ορθοδόξων Ρώσων, εντούτοις εν συνεχεία αδιαλείπτως υπεγράμμισε την αντικανονικώς και αντιεκκλησιολογικώς υπερόρια δράση του Μητροπολίτου Ευλογίου καθώς και το «κανονικώς ανυπόστατον» της εν Κάρλοβιτς υφισταμένης και δρώσας με τις «ευλογίες» της εν Μόσχα εκκλησιαστικής ηγεσίας, λεγομένης «Υπερόριας Ρωσικής Εκκλησίας».

Όταν κατά το έτος 1927 ο Μητροπολίτης Ευλόγιος απεκόπη της Συνόδου της αντικανονικής και ανυποστάτου «Υπερόριας Ρωσικής Εκκλησίας» και εν συνεχεία ο αντικαταστάτης του Τοποτηρητού του Πατριαρχικού Θρόνου της Μόσχας, Μητροπολίτης Νιζεγορόδου Σέργιος αφήρεσε από τον Μητροπολίτη Ευλόγιο την διοίκηση των εν Δυτική Ευρώπη Ορθοδόξων Ρωσικών Παροικιών, εκείνος απευθύνθηκε, κατόπιν και της συμφώνου αποφάσεως του Συμβουλίου Διοικήσεων των Ορθοδόξων Ρωσικών Παροικιών εν Δυτική Ευρώπη, στο Πρωτόθρονο Οικουμενικό Πατριαρχείο και δι' επισήμου αιτήματος εξήτησε από τον Κωνσταντινουπόλεως Φώτιο Β' (1929-1935) την προσωρινή κανονική υπαγωγή των εν Δυτική Ευρώπη Ορθοδόξων Ρωσικών Παροικιών στην εκκλησιαστική δικαιοδοσία της Προκαθημένης Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας. Σύμφωνα δε με τα γραφόμενα του Ν. Ντάλντα «*Η μεγάλη ανησυχία του Μητροπολίτου Ευλογίου ήταν μήπως το Οικουμενικό Πατριαρχείο εντάξει τις ρωσικές παροικίες της Δυτικής Ευρώπης στη δικαιοδοσία του Μητροπολίτου Θυατείρων, κάτι που θα σήμαινε την απώλεια της εκκλησιαστικής τους ανεξαρτησίας. Ωστόσο, όταν ο Ευλόγιος επιστρέφει στο Παρίσι από την Κωνσταντινούπολη, στις 24 Φεβρουαρίου, το Πατριαρχικό Γράμμα (Τόμος) της 17ης Φεβρουαρίου 1931 τον θεωρεί ως τον νέο προσωρινό Έξαρχο του Οικουμενικού Πατριαρχείου, με σκοπό την πνευματική φροντίδα και διοίκηση των Ρωσικών Ορθοδόξων Παροικιών της Ευρώπης*».

Ο ευφυής και διορατικός Οικουμενικός Πατριάρχης Φώτιος Β' και η περί Αυτόν Αγία και Ιερά Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου εξ ονόματος της Πρωτοθρόνου και Πρωτευθύνου Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας και συνάμα Μητρός Εκκλησίας της θυγατρός Ρωσικής Εκκλησίας γράφει και ορίζει δι' επισήμου Πατριαρχικού Γράμματος προς τον Μητροπολίτη Ευλόγιο, μεταξύ άλλων και τα κάτωθι: «...ως Μητέρα της Μητρός υμών Ρωσικής Εκκλησίας... περί της ανωμάλου και επικινδύνου θέσεως, εις ην κινδυνεύουσιν ίνα περιστώσιν αι εν τη Δυτική Ευρώπη Ρωσικαί Ορθόδοξοι παροικίαι, προκειμένου περί της θεραπείας των πνευματικών και των εν γένει εκκλησιαστικών αυτών αναγκών και περί της ασφαλείας αυτών, έγνωμεν, συνοδική κρίσει, και απεφασίσαμεν όπως κατά το καθήκον και δικαίωμα της μερίμνης του Αγιωτάτου Πατριαρχικού Οικουμενικού Θρόνου επέμβωμεν ενεργώς εν τη περιστάσει ταύτη υμών και λάβωμεν τας εις τοιαύτην δυσχερή και επικίνδυνον θέσιν περιελθούσας παροικίας υπό την άμεσον ανωτάτην δικαιοδοσίαν του Αγιωτάτου Πατριαρχικού Οικουμενικού Θρόνου, χάριν της στηρίξεως και ασφαλείας αυτών.

Επί τούτω ωρίσαμεν συνοδικώς όπως αι εν Ευρώπη Ρωσικαί Ορθόδοξοι παροικίαι πάσαι, τηρούσαι αμετάβλητον και απαραμείωτον την άχρι τούδε αυθυπαρξίαν αυτών, ως ειδικής Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησιαστικής Οργανώσεως και ελευθέρως διέπουσαι τα κατ' αυτάς, θεωρηθώσιν εφεξής ως αποτελούσαι προσωρινώς ιδιαίτεραν ενιαίαν Εξαρχίαν του Αγιοτάτου Πατριαρχικού Οικουμενικού Θρόνου εν τη περιοχή της Ευρώπης, απ' αυτού αμέσως εξαρτωμένην και προστατευομένην και εκκλησιαστικώς όπου δει χειραγωγουμένην. Επίσης ενεκρίναμεν και ωρίσαμεν όπως η ούτως ιδρυομένη προσωρινή Πατριαρχική ημών Ρωσική Ορθόδοξη εν Ευρώπη Εξαρχία αύτη διετελή και εφεξής εμπειστευμένη ούσα τη κεντρική ανωτέρα ποιμαντορική μερίμνη και διοικήσει της υμετέρας Ιερότητος, εκτελούσης τα καθήκοντα αυτής υπό τον τίτλο Πατριαρχικού ημών Εξάρχου, μνημονευούσης του ονόματος ημών εν ταις ιεραίς ακολουθίαις και τελεταίς και εχούσης την αναφοράν αυτής προς ημάς, κατά την τάξιν...

Προτρεπόμεθα δε επί τούτω όπως η υμετέρα Ιερότης και οι υπό την ηγεσίαν αυτής την διακυβέρνησιν των παροικιών εμπειστευμένοι λοιποί Ιερώτατοι Αρχιερείς και οι ευλαβέστατοι Ιερείς επαγρυπνήτε, ως προσήκει, επί της εν τη πίστει, τη ευσεβεία και τη τηρήσει των Ορθοδόξων παραδόσεων ευσταθείας του εν ταις παροικίαις ευσεβούς Ρωσικού λαού και επί της καλής διεξαγωγής των κοινοτικών πραγμάτων και της διαχειρίσεως των κτημάτων και των περιουσιών των παροικιών, ιδιαίτεραν άμα καταβάλλοντες προσοχήν όπως, καθ' α άλλως τε καλώς η υμετέρα Ιερότης έχει ήδη αποφασίσασα και δηλώσασα, αποφεύγηται επιμελώς η εις πολιτικάς έριδας και διαμάχας ανάμιξις της Αγίας Εκκλησίας και όπως μηδέποτε ο ιερός άμβων μεταβάλληται εις βήμα πολιτικολογίας και πολιτικών στοχασμών.

Εν τέλει, δηλούντες ό,τι, μετά την ούτω γενομένην υφ' ημών κανονικήν προσωρινήν διευθέτησιν ταύτην της εκκλησιαστικής καταστάσεως των εν Ευρώπη Ρωσικών Ορθοδόξων Παροικιών, ουδεμίαν, ως εικός, δύναται έχειν ισχύν και ενέργειαν διά τας παροικίας και τον κλήρον και το πλήρωμα αυτών πάσα αλλαχόθεν, πλην του Αγιοτάτου Πατριαρχικού Οικουμενικού Θρόνου, προερχομένη περί αυτών απόφασις ή διαταγή ή απαγόρευσις...».

Άξιο ιδιαίτερας μνείας εν προκειμένω είναι το γεγονός ότι δύο μήνες μετά την ίδρυση υπό του Οικουμενικού Πατριαρχείου της Πατριαρχικής Εξαρχίας των εν Δυτική Ευρώπη Ορθοδόξων Ρωσικών Παροικιών, ήτοι την 30η Απριλίου 1931, ο Τοποτηρητής του Πατριαρχικού Θρόνου της Μόσχας καθήρεσε τον Μητροπολίτη Ευλόγιο, ο οποίος αντικατεστάθη υπό του Μητροπολίτου Λιθουανίας Ελευθερίου. Στην όντως αντικανονική αυτή ενέργεια της εν Μόσχα εκκλησιαστικής ηγεσίας, ο Μητροπολίτης Ευλόγιος απήντησε εγγράφως στις 29 Μαΐου 1931 επισημαίνοντας, όπως αναφέρει ο Ν. Ντάλντας, «ότι τα εξεγγελλόμενα από τη Μόσχα μέτρα εναντίον του, δεν έχουν καμία δύναμη, αφού από τις 17 Φεβρουαρίου του 1931 οι «Ρωσικές Ορθόδοξες Παροικίες της Δυτικής Ευρώπης» υπάγονται στη δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριάρχη και κατά συνέπεια προστατεύονται από κάθε τέτοια παρέμβαση». Σύμφωνα μάλιστα με τον ίδιο ερευνητή, το Οικουμενικό Πατριαρχείο ως Πρωτόθρονη, Πρωτόκλητη και Πρωτεύθυνη εν Κωνσταντινουπόλει Εκκλησία έχουσα το προαιώνιο και απαραμείωτο ύψιστο κυριαρχικό εκκλησιαστικό προνόμιο της κανονικής και πνευματικής διαποιμάνσεως της Ορθοδόξου Διασποράς, απέκρουσε τις ποικίλες ανεδαιφικές και προκλητικές μομφές της θυγατρός εν Ρωσία Ορθοδόξου Εκκλησίας για την ίδρυση της Πατριαρχικής Εξαρχίας των εν Δυτική Ευρώπη Ορθοδόξων Ρωσικών Παροικιών, επισημαίνοντας τα λίαν αυτονόητα, ήτοι ότι:

«Το ζήτημα που επικεντρώθηκε γύρω από τον Μητροπολίτη Ευλόγιο έχει επιλυθεί, σύμφωνα με την κανονική τάξη και παράδοση της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Ο Μητροπολίτης Ελευθέριος, αντίθετα με τους ιερούς κανόνες, παραμένει στα όρια της Επαρχίας του. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο έδωσε μία προσωρινή κανονική λύση, όπως είχε δικαίωμα και καθήκον να πράξει για να εμποδίσει ένα νέο σχίσμα στους κόλπους της Ρωσικής Εκκλησίας...».

Η υπό την κανονική δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου Εξαρχία των εν Δυτική Ευρώπη Ορθοδόξων Ρωσικών Παροικιών, εάν εξαιρέσουμε βεβαίως την υπό του Μητροπολίτου Ευλογίου εν έτει 1945 ανεπιτυχή απόπειρα υπαγωγής της Πατριαρχικής Εξαρχίας στο Πατριαρχείο Μόσχας (1945-1946), ελειτούργησε με υγιή κανονικά και εκκλησιολογικά κριτήρια μέχρι και το έτος 1965, οπότε ο αοίδιμος Οικουμενικός Πατριάρχης Αθηναγόρας Α΄ ήρε την ισχύ της Πατριαρχικής και Συνοδικής αποφάσεως ιδρύσεως της εν λόγω Πατριαρχικής Εξαρχίας.

Σημειωθήτω εν προκειμένω ότι κατόπιν της ως άνω αποφάσεως του Οικουμενικού Πατριαρχείου ο τότε Αρχιεπίσκοπος Γεώργιος μη επιθυμώντας την υπαγωγή των Ορθοδόξων Ρωσικών Παροικιών στο Πατριαρχείο της Μόσχας, προέβη ομού μετά της συγκληθείσης Κληρικολαϊκής Συνελεύσεως, κατά τις 30 Δεκεμβρίου 1965, στην ανακήρυξη της τέως Εξαρχίας σε ανεξάρτητη «Αρχιεπισκοπή της Ορθόδοξης Εκκλησίας Γαλλίας και Δυτικής Ευρώπης».

Ο Ν. Ντάλντας ερμηνεύοντας τα εκκλησιαστικά γεγονότα και ιδιαιτέρως την κατ' εκείνη την περίοδο απόφαση του Οικουμενικού Πατριάρχου Αθηναγόρου, γράφει ότι: *«Το 1965, δύο χρόνια μετά την ίδρυση της «Ιεράς Μητροπόλεως Γαλλίας», καθώς το Οικουμενικό Πατριαρχείο επιδιώκει την προσέγγιση με τη Μόσχα, αποφασίζει, στο πνεύμα των Πανορθόδοξων Διασκέψεων της δεκαετίας του 1960, να λήξει την προσωρινή υπαγωγή της «Ρωσικής Εξαρχίας» που έδρευσε στο Παρίσι. Ο Συνοδικός Τόμος του Οικουμενικού Πατριαρχείου (22/11/1965) κοινοποιήθηκε από τον Μητροπολίτη Γαλλίας Μελέτιο στον Αρχιεπίσκοπο Γεώργιο (26/12/1965). Στο επίσημο εκκλησιαστικό κείμενο αναφέρεται ότι, χωρίς να θιγούν τα δικαιώματα που σύμφωνα με τους ιερούς κανόνες ανήκουν στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, αποφασίζεται η άρση της από το 1931, προσωρινής Πατριαρχικής Εξαρχίας των Ρωσικών παροικιών της Ευρώπης».*

Ο αοίδιμος της Ιεράς Θεολογικής Σχολής της Χάλκης Καθηγητής Βασίλειος Σταυρίδης σχολιάζοντας την απόφαση του αοιδίμου Οικουμενικού Πατριάρχου Αθηναγόρου να άρει το μέχρι του έτους 1965 ισχύον εκκλησιαστικό καθεστώς των εν Δυτική Ευρώπη Ορθοδόξων Ρωσικών Παροικιών γράφει ότι: *«Η εν Δυτική Ευρώπη Ρωσική Εξαρχία (1931) αφέθη το 1965 ελευτέρα. Πράξις δεικνύουσα αβροφροσύνην μεν προς το Πατριαρχείον της Ρωσσίας, αλλά και έλλειψις συνεπείας, ίσως, προς τας ευθύνας και την γραμμήν του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Αύτη υπήχθη εκ νέου υπό την Εκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως (1971) και ούτω αποκατεστάθη συντόμως η τυχούσα αύτη ανωμαλία».*

Η εκ νέου κανονική υπαγωγή της τέως Πατριαρχικής Εξαρχίας των εν Δυτική Ευρώπη Ορθοδόξων Ρωσικών Παροικιών υπό το ωμοφόριον του Πρωτοθρόνου Οικουμενικού Πατριάρχου, η οποία εν τω μεταξύ είχε αυτοανακηρυχθεί σε ανεξάρτητη «Αρχιεπισκοπή της Ορθόδοξης Εκκλησίας Γαλλίας και Δυτικής Ευρώπης», έλαβε χώρα κατά τις απαρχές του σωτηρίου έτους 1971, οπότε ο αοίδιμος εν Πατριάρχεις

Αθηναγόρας Α΄ με το υπό ημερομηνία 22 Ιανουαρίου 1971 Πατριαρχικό Γράμμα αυτού απεφαίνεται ότι ο Αποστολικός, Πατριαρχικός και Οικουμενικό θρόνος «κατά το από των ιερών κανόνων και της προεξαρχούσης θέσεως απορρέον και βαρύνον ανέκαθεν δικαίωμα επί της Διασποράς» επαναγάγει υπό τις φιλόστοργες μητρικές πτέρυγες της Πρωτοθρόνου Μητρός αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας τις εν Δυτική Ευρώπη Ορθόδοξες Παροικίες Ρωσικής Παραδόσεως. Ο Ν. Ντάλντας ερμηνεύοντας την μεταστροφή του μεγάλου Οικουμενικού Πατριάρχου Αθηναγόρου επισημαίνει ότι αυτή η αλλαγή πλεύσεως συνετελέσθη επειδή μετά την πάροδο μιάς δεκαετίας (1960-1970) προσπαθειών για προσέγγιση μεταξύ της Πρωτοθρόνου Μητρός Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας και της θυγατρός εν Ρωσία Ορθοδόξου Εκκλησίας ουδέν το θετικό επετεύχθη λόγω της προκλητικώς και αφιλαδέλφως αδιαλλάκτου στάσεως της εν Μόσχα εκκλησιαστικής ηγεσίας επί του ακανθώδους ζητήματος της Ορθοδόξου Διασποράς και κυρίως κατόπιν της λίαν και απολύτως αντινακονικής εν έτει 1970 ανακηρύξεως από τους εκκλησιαστικούς ηγέτες της Μόσχας του αυτοκεφάλου της υπερορίου λεγομένης Ρωσικής Μητροπόλεως στην Αμερική, (Metropolia), ήτοι σε απολύτως και αποκλειστικώς κανονικό έδαφος της εκκλησιαστικής δικαιοδοσίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Αξία ιδιαίτερας μνείας είναι και η ερμηνευτική προσέγγιση των τότε εκκλησιαστικών γεγονότων επί του προκειμένου ζητήματος της Καθηγήτριας Ευαγγελίας Βαρέλλα, στενής συνεργάτιδος του μακαριστού Καθηγητού Βασιλείου Σταυρίδη, η οποία επισημαίνει ότι: «Παράλληλως εξακολουθεί βεβαίως να υφίσταται η Εξαρχία των Ρωσικών Παροικιών, ήδη σε μεγάλο βαθμό τέκνο της Δύσεως. Πλην όμως το έτος 1965 ο Θρόνος αυτοβούλως αποδεσμεύει της εξαρτήσεως το ως άνω σχήμα, προβαίνων ούτω εις φιλικήν τινα χειρονομίαν προς την Ρωσσίαν, ίνα διασφαλισθή η απαραίτητος ομοφροσύνη διά την πανορθόδοξον συνεργασίαν και την σύγκλησιν της προπαρασκευαζομένης Αγίας και Μεγάλης Συνόδου. Οπωσδήποτε, η καταγραφή των μετέπειτα συμβάντων υποδεικνύει ότι το μοναδικόν κατά τους νεωτέρους χρόνους περιστατικόν ήταν άωρο, εφ' όσον εν τελική αναλύσει η διασπαστική στάση της Μόσχας μάλλον ενετάθη, ενώ η έκθετος πλέον δικαιοδοσία εκήρυξε εαυτήν ανεξάρτητο αρχιεπισκοπή της Ορθοδόξου Εκκλησίας Γαλλίας και Δυτικής Ευρώπης.

Συνακολούθως, μετά εξαετίαν μόλις επαναφέρεται η κανονική εξάρτησις υπό νέαν μορφήν, το δε σκεπτικό της επανασυνδέσεως επισημαίνει ότι η *de Facto* αναβολή συγκλήσεως της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου αφήκε ήδη επί μακρόν τις ως άνω ενορίες πάντη εστερημένας συνδέσμου προς το διοικητικόν της εκκλησίας σύστημα. Η σύναψις γίνεται πλέον διά του εκάστοτε Μητροπολίτου Γαλλίας όστις οφείλει, οσάκις παρίσταται ανάγκη, να προΐσταται των εκτάκτων παροικιακών συνελεύσεων εν τη ιδιότητι εκτάκτου Πατριαρχικού Εξάρχου».

Σύμφωνα λοιπόν με τα οριζόμενα στο Πατριαρχικό και Συνοδικό Γράμμα της 22ας Ιανουαρίου 1971 διαμορφώνεται ένα νέο κανονιστικό εκκλησιαστικό πλαίσιο για τις Ορθόδοξες Ρωσικές Παροικίες στην Δυτική Ευρώπη, οι οποίες συγκροτούνται υπό σαφείς και ρητούς όρους σε ενιαία εκκλησιαστική οργάνωση, με διατήρηση της εσωτερικής τους αυτονομίας, υπό την Διεύθυνση ενός Αρχιεπισκόπου, που εδρεύει στο Παρίσι και εξαρτάται κανονικώς από τον εκάστοτε Οικουμενικό Πατριάρχη διά του εκάστοτε Μητροπολίτου Γαλλίας.

Η Πρωτόθρονος και Πρωτεύθυνος Μήτηρ Αγία Μεγάλη του Χριστού Κωνσταντινουπολίτις Εκκλησία λαβούσα υπόψιν την του Αρχιεπισκόπου Γεωργίου «ουχ άπαξ ήδη διατυπωθείσαν επιθυμίαν και παράκλησιν αυτής (της Ιερότητος, ήτοι του Αρχιεπισκόπου) τε και του υπό την αρχιερατικήν αυτήν προστασίαν και διεύθυνσιν πληρώματος των την τέως καθ' ημάς Πατριαρχικήν Εξαρχίαν συγκροτουσών Ορθοδόξων Ρωσικών εν τη Δυτική Ευρώπη παροικιών περί συνεχίσεως και εξεφής, υπό νέον κανονικόν σχήμα, της από του καθ' ημάς Αγιωτάτου Αποστολικού και Πατριαρχικού Οικουμενικού Θρόνου κανονικής και εκκλησιαστικής τούτων εξαρτήσεως...», η υπό την προεδρία του σοφού Οικουμενικού Πατριάρχου Αθηναγόρου Αγία και Ιερά Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου ήχθη στην πατροπαραδότως κανονική και ορθοδόξως εκκλησιολογική επίλυση του όλου ζητήματος επί υγιών βάσεων, όπως αυτές αναγράφονται λεπτομερώς και μετά πάσης ακριβείας στο Πατριαρχικό Γράμμα του Κωνσταντινουπόλεως Αθηναγόρου προς τον Αρχιεπίσκοπο Γεώργιο, όπου μεταξύ άλλων ορίζονται συνοδικώς τα κάτωθι: «...εν σταθμίσει και προς την ενεστώσαν των Παροικιών κατάστασιν, έγνωμεν και απεφασίσαμεν, Συνοδικώς διασκεψάμενοι, ίνα μη αι Παροικίαι αύται τελώσι πάντη εστερημέναι ανωτάτης εκκλησιαστικής επιστασίας και συνδέσμου προς το διοικητικόν της Εκκλησίας σύστημα, μέχρι της διευθετήσεως του ζητήματος της Ορθοδόξου Διασποράς, κατά τας απαιτήσεις της κανονικής τάξεως, υπό της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου, επανασυνδέσασαι ταύτας τω καθ' ημάς Αγιωτάτω Αποστολικώ και Πατριαρχικώ Οικουμενικώ Θρόνω και την τούτου και περαιτέρω προς αυτάς εκτείνει προστασίαν και μέριμναν, κατά το από των ιερών κανόνων και της προεξαρχούσης αυτού θέσεως απορρέον και βαρύνον ανέκαθεν αυτόν δικαίωμα επί της Διασποράς και καθήκον της οφειλετικής ταις εμπεριστάτοις Εκκλησίαις επικουρήσεως και συναντιλήψεως.

Και του καθορισμού δε των επί μέρος της τοιαύτης προς τον καθ' ημάς Αγιώτατον Οικουμενικόν Θρόνον επανασυνδέσεως και εξαρτήσεως των ειρημένων Παροικιών επιλαβόμενοι, ωρίσαμεν όπως:

Α) Αι υπό της υμετέρας φίλης Ιερότητος διευθυνόμενοι και την τέως Πατριαρχικήν Εξαρχίαν του Οικουμενικού Θρόνου αποτελούσαι Ορθόδοξοι Παροικίαι συνιστώσι και εφεξής ενιαίαν εκκλησιαστικήν οργάνωσιν και διατηρώσι την εσωτερικήν αυτών αυτονομίαν, διοικούμεναι κατά τα άχρι τούδε, εν συμφωνία προς τας νομοθεσίας των εν αις εύρηνται χωρών της Δυτικής Ευρώπης, ισχύοντα καταστατικά αυτών.

Β) Η εκκλησιαστική αύτη οργάνωσις, διευθυνομένη υπό Ιεράρχου φέροντος τον βαθμόν και τον τίτλον του Αρχιεπισκόπου προς διασφάλισιν της εσωτερικής ενότητος αυτής, συνάπτηται κανονικώς προς τον καθ' ημάς Αγιώτατον Οικουμενικόν Θρόνον διά του εκάστοτε Μητροπολίτου Γαλλίας, διά το εν τη έδρα αυτού εδρεύειν και τον διευθύνοντα τας Παροικίας Αρχιεπίσκοπον.

Γ) Εν ταις ιεραίς ακολουθίαις και τελεταίς μνημονεύωσιν: 1) ο διευθύνων Αρχιεπίσκοπος του ονόματος του Οικουμενικού Πατριάρχου. 2) οι κατά τόπους Βοηθοί αυτού Επίσκοποι κατά πρώτον του ονόματος του εν ου τη Επαρχία εύρηνται Ιεράρχου του Κλίματος του Οικουμενικού Θρόνου, Μητροπολίτου ή Αρχιεπισκόπου, και είτα του ονόματος του διευθύνοντος τας Παροικίας Αρχιεπισκόπου, 3) οι Κληρικοί των Παροικιών κατά πρώτον του ονόματος του εν ου τη Επαρχία εύρηνται Ιεράρχου του Κλίματος του Οικουμενικού Πατριαρχείου, και είτα, του ονόματος του διευθύνοντος τας Παροικίας Αρχιεπισκόπου ή του οικείου Βοηθού Επισκόπου,

Δ) Η εκλογή και ανάδειξις του διευθύνοντος Αρχιεπισκόπου, η πρόβλησις των Επισκόπων και τα περί Επισκοπικής Συνελεύσεως, Παροικιακής Συνελεύσεως, Παροικιακού Συμβουλίου, Επιτροπικού Ελέγχου και Θεολογικού Ινστιτούτου διενεργώνται ως και πρότερον, συμφώνως ταις σχετικαίς διατάξεσι του άχρι τούδε ισχύοντος Καταστατικού, και

Ε) Όπως των Εκτάκτων Παροικιακών Συνελεύσεων, οσάκις παρίσταται ανάγκη, προΐσταται, κατόπιν ωρισμένης προς τούτο εντολής του Οικουμενικού Πατριάρχου, ο Μητροπολίτης Γαλλίας, εν τη ιδιότητι Εκτάκτου Πατριαρχικού Εξάρχου....

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος στις 19 Ιουνίου 1999 επεκύρωσε εκ νέου το από του έτους 1971 ισχύον κανονικό - εκκλησιαστικό πλαίσιο υπάρξεως, λειτουργίας και συνδέσεως των Ορθοδόξων Ρωσικών παροικιών στην δυτική Ευρώπη μετά του Πρωτοθρόνου και Πρωτευθύνου Οικουμενικού Πατριαρχείου, και ανεγνώρισε *την πλήρη αυτονομία της Αρχιεπισκοπής σε διοικητικά, ποιμαντικά και πρακτικά ζητήματα*. Συνεπώς, πάντα τα ανωτέρω εγένοντο υπό του Πρωτοκλήτου και Πρωτοθρόνου εν Ορθοδόξοις Οικουμενικού Πατριαρχείου, «ευσημόνως και κατά τάξιν», προς ενίσχυση της Πανορθόξου Ενότητος και Ευσταθείας των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών, προς πνευματική κηδεμονική προστασία και σωτηρία των ψυχών του Ορθοδόξου πληρώματος των αδελφών Ρώσων της Διασποράς και προς γνώση και συμμόρφωση, διδαχή και παιδαγωγία της μονίμως εθνοφυλετικώς, αντικανονικώς, αντεκκλησιολογικώς και μωροφιλοδόξως δρώσης θυγατρός εν Ρωσία Ορθοδόξου Εκκλησίας και της ηγεσίας αυτής, η οποία δυστυχέστατα και τραγικώτατα αποδεικνύει λόγους και έργους ότι *«ου βούλεται συνιέναι»*.